

แนวทางการแก้ไขปัญหาทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร
Guidelines for Solving Pedestrian Walkway Problems in Bang Khae District
Bangkok Province Area

สมัชญ์ เอี่ยมสอาด¹ จิดาภา ธีรศิริกุล²
Samush Eiamsa-ard, Jidapa Thirasirikul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค 2.ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรการวิจัย คือ ประชาชนผู้ใช้ทางเท้าในเขตพื้นที่บางแค ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการแบบบังเอิญ โดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นเนื่องจากไม่ทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และ 3) ข้อเสนอแนะในการวิจัย ได้แก่ ภาครัฐควรมีการกำหนด นโยบายการป้องกัน และควบคุมปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Keywords) : แนวทางการแก้ไขปัญหา; ทางเดินเท้า; พื้นที่เขตบางแค

Abstract

The objectives of this research were 1) to investigate guidelines for solving pedestrian walkway problems in Bang Khae District Area, 2) to examine the factors influencing the problems and obstacles related to pedestrian walkways in Bang Khae District Area, The study was quantitative research. Research population was pedestrians within the Bang Khae area. According to unknown number of population, a sample size, by means of unknown number of population technique, consisted of 396 people obtained by accidental sampling. Statistical techniques utilized in this study encompassed percentages, mean, standard deviations, one-way ANOVA, and Pearson product-moment correlation.

Received: 2024-01-29 Revised: 2024-03-02 Accepted: 2024-03-05

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม Master of Political Science in Government, Siam University. E-mail: samush14733@gmail.com

² บัณฑิตวิทยาลัยสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, Graduate School in Political Science, Siam University E-mail: Jidapa_thira2@hotmail.com

The study findings revealed that 1) the overall opinions about problems and obstacles affecting pedestrian walkways were at a high level; 2) personal factors such as gender and age had differences in guidelines for solving pedestrian walkway problems in Bang Khae district area, with statistical significance at the 0.05 level. Moreover, factors related to problems and obstacles related to pedestrian walkways in Bang Khae district area had positive relationship with the use of walkway ,with the statistical significance at the 0.00 level, in accordance with the assumptions; 3) the recommendation related governmental agency should formulate , implement and monitor the pedestrian walkway policy strictly and effectively for problem prevention and management

Keywords: guidelines for solving problems; pedestrian walkway; Bang Khae district area

บทนำ (Introduction)

ทางเดินเท้า เป็นพื้นที่สาธารณะที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ และมีความสำคัญกับวิถีชีวิตประจำวันของคนในกรุงเทพมหานคร จึงนับว่าเป็นเรื่องพื้นฐานที่รัฐจะต้องไม่มองข้าม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคต่อทางเดินเท้านั้นได้แพร่กระจายวงกว้างในทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร รวมถึงทุกพื้นที่ในประเทศไทย ทุกวันนี้ทางเดินเท้ามีปัญหามากมายจนทำให้คนเดินเท้าไม่สะดวก ไม่ปลอดภัย บางครั้งมีมอเตอร์ไซด์ขึ้นมาขับขึ้นทางเท้าซึ่งเป็นสิ่งรบกวนจิตใจต่อผู้เดินทางเท้า รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีไม่สามารถตอบโจทย์การใช้งานได้เท่าความต้องการ โดยปัญหาหลักๆ (ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง, 2566) อาทิ

ประการแรก ปัญหาด้านความปลอดภัย เช่น ปัญหาอันตรายจากอาชญากรรม (ร้อยละ 32.5) ปัญหาอันตรายจากอุบัติเหตุบนทางเท้า (ร้อยละ 31.5) และปัญหาในการเดินในยามค่ำคืนไม่มีแสงไฟส่องสว่าง (ร้อยละ 31.5)

ประการที่สอง ปัญหาด้านความสะดวกสบายในการเดิน เช่น การไม่มีสถานีโดยสารประจำทางในระยะเดินเท้า (ร้อยละ 26.9) การที่ในพื้นที่ไม่มีทางเดินเท้า หรือทางเดินเท้าไม่ต่อเนื่อง (ร้อยละ 21.6) และปัญหาทางเท้าเป็นหลุมเป็นบ่อ ไม่ราบเรียบ (ร้อยละ 18.4)

ประการที่สาม ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการเดิน เช่น การที่ไม่มีร้านค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันอยู่ระหว่างทาง (ร้อยละ 44) ปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ไม่สวยงาม ไม่ดึงดูดการเดินเท้า (ร้อยละ 23.3) และความสกปรกของทางเท้ารวมถึงการมีขยะมูลฝอย (ร้อยละ 16.8)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในอุปสรรคและปัญหาของทางเดินเท้า เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ รวมถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐในการจัดระเบียบ และควบคุมความสะอาดของทางเดินเท้า ผู้ใช้ได้ตระหนักถึงผลลัพธ์ให้เกิดเป็นวัฒนธรรมทางสังคม เล็งเห็นความสำคัญของนโยบายและมาตรการของภาครัฐเพื่อผู้ใช้บริการได้ปฏิบัติตามและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่อผู้ใช้ทางเดินเท้า

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในเขตพื้นที่บางแค
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของทางเดินเท้าในเขตพื้นที่บางแค

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. เพศที่แตกต่างกันมีแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค ที่แตกต่างกัน
2. อายุที่แตกต่างกันมีแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค ที่แตกต่างกัน
3. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้ามีความสัมพันธ์กับแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้ทางเดินเท้าของผู้บริโภค และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค ผ่าน ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของทางเดินเท้าในเขตพื้นที่บางแค ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรค และ 3) ความต้องการในการใช้เส้นทางของทางเดินเท้า

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้ใช้ทางเท้าในเขตพื้นที่บางแค ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นเนื่องจากไม่ทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน กรณีมีจำนวนประชากรไม่แน่นอน (Infinite population) บุญชม ศรีสะอาด (2535) ผู้วิจัยจึงได้ใช้สูตร
$$n = \frac{P(1-P)z^2}{e^2}$$

โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน เป็นเพศชาย เพศหญิง และLGBTQ+ อายุตั้งแต่ 18-60 ปี

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้บริโภคที่สัญจรทางเดินเท้าบริเวณพื้นที่เขตบางแคจำนวน 396 คน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้มีระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือน ตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ.2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามปลายปิดเป็นเครื่องมือในการวิจัย (Questionnaires) โดยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้า

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.1 นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ส่งให้ผู้บริโภที่สัญจรทางเดินเท้าบริเวณพื้นที่เขตบางแค โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญเพื่อให้ได้จำนวนแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 396 ชุด

3.2 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง ถ้ามีการตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปโดยได้ข้อมูลกลับคืนมา ร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อได้ข้อมูลที่ตอบสนองตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

4.1 การคำนวณหาข้อมูลทั่วไปจากแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การคำนวณหาข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 การทดสอบสมมติฐาน โดย การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) กรณีพบค่าความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม จะวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มเป็นรายคู่อีกครั้งโดยใช้ LSD Analysis) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product-Moment Correlation)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค พ.ศ. 2566 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 รองลงมาได้แก่เพศชาย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 และ LGBTQ+ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค พ.ศ. 2566 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาได้แก่ 41-50 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ,21-30 ปี และเกินกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 60 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 15.2 เท่ากันสุดท้ายคือ อื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหของทางเดินเท้าในพื้นที่เขต บางแค พ.ศ. 2566 ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาได้แก่ อื่น ๆ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ,ข้าราชการ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1, ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และสุดท้ายคือ ลูกจ้าง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้า

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84, S.D.=.612) เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อ

ปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้า จำแนกตามด้านรายชื่อ พบว่า ฝาบ่อพักที่ปิดไม่สนิท ฐานเสาไฟฟ้า ที่อาจทำให้เกิดการสะดุดและเป็นอันตรายต่อผู้สัญจร ($\bar{X}$ = 4.30, S.D.=.785) เป็นปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้ามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แสงสว่างที่ไม่พอในเวลากลางคืน ($\bar{X}$ = 4.12, S.D.=.880) เสาไฟฟ้าสาธารณะที่ติดตั้งกีดขวางบนทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 4.10, S.D.=.803) ระดับทางเท้ากับถนนที่สูงเกินไป ไม่เอื้อต่อการใช้งานของผู้พิการ ($\bar{X}$ = 3.97, S.D.=.871) ทางเดินเท้าแคบไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ($\bar{X}$ = 3.94, S.D.=.958) หลุมบ่อเป็นแอ่งน้ำขังจากน้ำฝน บริเวณทางเดินเท้าหรือสถานีรอรถสาธารณะ ($\bar{X}$ = 3.91, S.D.=.901) ป้ายจราจร และป้ายถนน ที่กีดขวางบนทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 3.89, S.D.=.828) ระดับสูง-ต่ำ ที่แตกต่างกันตามแนวทางของทางข้ามถนน ($\bar{X}$ = 3.82, S.D.=.784) หาบเร่-แผงลอยที่วางสินค้ารูกล้ำทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.=.965) เส้นทางที่ไม่ต่อเนื่องเป็นผืนเดียวกัน ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.=.877) สภาพผิวทางที่ขรุขระ ระดับของผิวที่แตกต่างกัน และลาดเอียง ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.=.854) น้ำฝนที่ปล่อยจากชายคาและร่มของหาบเร่-แผงลอยลงสู่ทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 3.79, S.D.=.903) ร่มหรือผ้าใบบังแดด, กันฝน ที่ติดตั้งต่ำเกินไป ($\bar{X}$ = 3.68, S.D.=.920) เสาและบันไดของสะพานลอยข้ามถนนที่กีดขวางบนทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 3.65, S.D.=.968) ทางเข้า-ออกรถยนต์ จากห้างฯ ที่จอดขวางทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 3.59, S.D.=.900) และการวางถังขยะ และถุงขยะบนทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 3.41, S.D.=.922)

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหามาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อความต้องการที่จะแก้ไขในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.34, S.D.=.599) เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการที่จะแก้ไขในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้าจำแนกตามด้านรายชื่อ พบว่า มีการปรับปรุงให้เรียบสนิท บริเวณฝาบ่อพักที่ปิดไม่สนิท ฐานเสาไฟฟ้า ที่อาจทำให้เกิดการสะดุดและเป็นอันตรายต่อผู้สัญจร ($\bar{X}$ = 4.56, S.D.=.656) เป็นความคิดเห็นต่อความต้องการที่จะแก้ไขในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้ามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มีการติดตั้งเสาไฟ เพื่อส่องสว่างในเวลากลางคืน ($\bar{X}$ = 4.47, S.D.=.716) มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเมื่อเกิด หลุมบ่อเป็นแอ่งน้ำขังจากน้ำฝน บริเวณทางเดินเท้าหรือสถานีรอรถสาธารณะ ($\bar{X}$ = 4.44, S.D.=.730) มีการติดตั้งทางลาดเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้พิการ ($\bar{X}$ = 4.42, S.D.=.713) มีการใช้วัสดุปูทางเดินเท้าให้มีความแข็งแรงและมีรอยต่อน้อย ($\bar{X}$ = 4.40, S.D.=.752) มีการจัดพื้นที่ในการวางขยะ และถุงขยะบนทางเดินเท้าให้เป็นสัดส่วน ($\bar{X}$ = 4.40, S.D.=.697) มีการปรับปรุงและดูแลทางเดินเท้าอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 4.36, S.D.=.772) มีการขยายทางเดินเท้าให้เหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{X}$ = 4.35, S.D.=.784) มีการจัดระเบียบ ป้ายจราจร และป้ายถนน ที่กีดขวางบนทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 4.33, S.D.=.779) มีการปรับทางเดินเท้าให้มีระดับ สูง-ต่ำ ที่เสมอกันกับตามแนวทางของทางข้ามถนน ($\bar{X}$ = 4.33, S.D.=.753) มีการย้ายหรือยกเลิกเสาไฟฟ้าบางส่วนที่กีดขวาง ($\bar{X}$ = 4.29, S.D.=.770) มีการจัดพื้นที่ให้หาบเร่-แผงลอยเพื่อวางสินค้าไม่ให้รูกล้ำทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 4.26, S.D.=.812) มีการจัดระเบียบ เสาและบันไดของสะพานลอยข้ามถนนที่กีดขวางบนทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 4.24, S.D.=.806) มีป้ายให้สัญญาณทางเข้า-ออกรถยนต์ บริเวณห้างฯ ที่จอดขวางทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 4.16, S.D.=.885) มีการติดตั้งทั้งบังแดด รวมถึงกันฝนบริเวณทางเดินเท้า ($\bar{X}$ = 4.02, S.D.=1.016)

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้าที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้า

พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้าที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.002 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 2 อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้าที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้าพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้าที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้ามีความสัมพันธ์กับความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้า ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สันพบว่า ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้า มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการใช้เส้นทางการเดินทางเท้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาวงทางเดินเท้าในเขตพื้นที่บางแค

จากการศึกษา พบว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนถือเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาวงทางเดินเท้าในเขตพื้นที่บางแค จำแนกแยกเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ 3 ประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง การปรับโครงสร้างพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการสัญจรบริเวณทางเดินเท้า เช่น การปรับปรุงพื้นผิวให้เรียบสนิทหรือผาบ่อพักที่ปิดไม่สนิท หลุมบ่อเป็นแอ่งน้ำขังจากน้ำฝน มีการปรับทางเดินเท้า ให้มีระดับสูง-ต่ำ ที่เสมอกันกับตามแนวทางของทางข้ามถนน เป็นต้น ประเด็นที่สอง คือ สร้างสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรต่อการสัญจรบริเวณทางเดินเท้า เช่น มีการติดตั้งเสาไฟเพื่อส่องสว่างในเวลากลางคืน มีการสร้างทางลาดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ มีการจัดพื้นที่ในการวางถังขยะ และถังขยะบนทางเดินเท้าให้เป็นสัดส่วน มีการปรับปรุงและดูแลทางเดินเท้าอย่างต่อเนื่อง และประเด็นสุดท้าย คือ ความเป็นระเบียบในสังคมของผู้สัญจรบริเวณทางเดินเท้า เช่น มีการจัดพื้นที่ให้หาบเร่-แผงลอยเพื่อวางสินค้าไม่ให้รูก้าทางเดินเท้า มีการปรับปรุงซ่อมแซมบันไดและสะพานลอยไม่ให้กีดขวางบนทางเดินเท้า มีการจัดพื้นที่ในการวางขยะ และถังขยะบนทางเดินเท้าให้เป็นสัดส่วน รวมถึงที่กั้นฝนบริเวณทางเดินเท้า จากประเด็นดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนปัจจุบัน ชัชชาติ สิทธิพันธุ์ (2565, 27 เมษายน) ได้ออกนโยบายทางเท้าเดิมโล่งสะอาด เป็นระเบียบ โดยนโยบายดังกล่าวมีดังนี้ 1) ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของสาธารณูปโภคเหล่านั้น หากสิ่งใดสามารถรื้อถอนได้จะดำเนินการรื้อออกให้หมด หากสิ่งใดยังต้องมีอยู่จะต้องปรับตำแหน่งให้ตามแบบที่กำหนด 2) ศึกษาข้อกำหนดแนวกันสาดและแนวได้ขยายคา การใช้พื้นที่สาธารณะนอกตัวอาคาร ว่าสามารถใช้ได้หรือไม่ และหาแนวทางออกร่วมกับประชาชนริมทางเท้า 3) ศึกษาการจัดการแนวระบบสาธารณูปโภคให้เป็นแนวเดียวกันและกำหนดแนวทางการเข้าบำรุงให้ชัดเจน เพื่อทางเท้าที่น่าเดินสำหรับทุกคน 4) รวบป้ายทั้งหมดที่ยังจำเป็นต้องมีอยู่ให้อยู่บนเสาเดียว ให้เหลือเสาน้อยที่สุด 5) ป้ายไหนผิดกฎหมายจะต้องรื้อออกไปทั้งหมด 6) ไม่มีการต่อใบอนุญาตป้ายโฆษณาในพื้นที่สาธารณะอีกต่อไป 7) ปรับรูปแบบจุดทิ้งขยะให้เพียงพอต่อปริมาณการทิ้ง โดยปรับรูปแบบให้เป็นภาชนะที่มิดชิด ไม่ให้ความสกปรกแพร่กระจายลงสู่ทางเท้า 8) ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทั้งรื้อขยะและทิ้งไม่ลงถังเพื่อไม่ให้พฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นอีกซ้ำซาก

9) ทำความสะอาดจุดทิ้งขยะและทางเท้าอย่างสม่ำเสมอเพราะทางเท้าจะเดินดีได้ต้องสะอาดด้วย

10) ดำเนินการให้ห้องแถวริมทางเท้าแก้ไขการทิ้งน้ำ ระบายน้ำจากอาคารลงสู่ทางเท้า ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 44 (พ.ศ. 2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล เสรีสกุล (2562, 28 ตุลาคม) กล่าวว่า ทางเดินเท้าที่ดีควรมีขนาดของทางเดินเท้าที่เหมาะสม ซึ่งจะสัมพันธ์กับขนาดอาคาร คนใช้ และกิจกรรมการใช้ประโยชน์ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 โซนคือ 1. Free Zone เพื่อการสัญจรด้วยการเดินเพียงอย่างเดียว 2. Service Zone สำหรับการตั้งเก้าอี้สาธารณะหรือถังขยะ และ 3. Transition Zone เว้นไว้เป็นทางเดินเข้าอาคาร ในส่วนของทางเดินเท้าควรมีคุณภาพของผิวทาง วัสดุที่ใช้สร้างทางเท้าต้องมีความมั่นคงและกันลื่นประสิทธิภาพการระบายน้ำฝน ให้น้ำท่วมขังผิวทาง ทางเดินเท้าควรออกแบบให้ทุกคนใช้ได้ ความสมบูรณ์ของการออกแบบ ผิวทางเชื่อมประสานเป็นเนื้อเดียวกัน ควรให้ความสำคัญกับทางลาดและความปลอดภัย ทางเดินเท้าต้องเป็นโครงข่ายทางเดินที่เชื่อมต่อกับถนน หรือเชื่อมไปยังสถานีหรือการเดินทางอื่นๆ ได้ง่ายและสะดวก มีความปลอดภัยด้วยการสร้างทางลาดโค้งเพื่อปกป้องอุบัติเหตุจากยานยนต์อื่น ปลอดภัยอย่างยั่งยืน ใช้ได้ตลอดช่วงเวลาอย่างปลอดภัยและสะดวก ไม่ว่าจะเป็นเวลากลางคืน ช่วงวันทำงาน และช่วงวันหยุด ป้ายบอกทางที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ระบุตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเดินถึงหรือเข้าถึงด้วยรถขนส่งมวลชนจากที่ตั้งของป้ายไปยังที่หมาย ซึ่งทั้งหมดโดยรวมนี้จะสามารถดึงดูดใจให้คนมาใช้ทางเดินเท้า ด้วยการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานที่สวยงาม โดยคำนึงถึงความสะดวกของสภาพแวดล้อม และระบบเศรษฐกิจสองที่อยู่ตามทางเดินเท้า จากการอภิปรายข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหาทางเดินเท้านั้น ต้องอิงอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ กับประชาชนในฐานะผู้ใช้ประโยชน์ หรือผู้ใช้ทางสัญจร ในการลดปัญหาบริเวณทางเดินเท้า

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของทางเดินเท้าในเขตพื้นที่บางแค

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้าเกิดจากสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นส่วนใหญ่ โดยจำแนกเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ 3 ประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง คือ ความปลอดภัยในการสัญจรเส้นทางการเดินทางเท้า เช่น ฝาบ่อพักที่ปิดไม่สนิท ฐานเสาไฟฟ้าที่ยื่นออกมาจากตัวเสา หรือแม้กระทั่งแสงสว่างที่ไม่พอในเวลากลางคืน สภาพผิวทางที่ขรุขระ ซึ่งอาจทำให้เป็นอันตรายต่อผู้สัญจรบริเวณทางเดินเท้า ประเด็นที่สองคือ สภาพแวดล้อมที่ไม่อำนวยความสะดวกการสัญจรบริเวณทางเดินเท้า เช่น ระดับทางเท้ากับถนนที่สูงเกินไปไม่เอื้อต่อการใช้งานของผู้พิการ ทางเดินเท้าแคบไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และประเด็นสุดท้ายคือ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่สัญจร หรือผู้บริโภคที่ตั้งรกรากบริเวณทางเดินเท้า เช่น หาบเร่-แผงลอยที่วางสินค้ารูกล้ำทางเดินเท้า การทำมาค้าขายในพื้นที่ตึก ซึ่งบางที่มีน้ำฝนที่ปล่อยจากชายคาและร่มของหาบเร่-แผงลอยลงสู่ทางเดินเท้า รวมถึงเรื่องการทิ้งขยะ การวางถังขยะ และถังขยะบนทางเดินเท้า ทำให้ผู้สัญจรเดินทางได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร Vanat Putnark (2563, 20 มีนาคม) อธิบายถึงแนวคิดของ Jane Jacobs ว่า สภาพแวดล้อมของเมืองมีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตและพฤติกรรมของคนเมือง และการออกแบบถนนที่ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้เมืองมีชีวิตชีวา ผู้อยู่อาศัยรู้สึกปลอดภัย กระตุ้นให้คนออกมาเดินและทำกิจกรรมบนถนนมากขึ้น เป็นการส่งเสริมสภาพสังคมของเมืองซึ่งแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการเกิดปัญหาของทางเดินเท้า และนโยบายมาตรการของรัฐในการแก้ปัญหาของทางเดินเท้า คือการรับทราบถึงปัญหา และควบคุม เพื่อที่จะแก้ไข ปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถก่อให้เกิดปัญหา เพื่อไม่ให้แพร่กระจายไปในวงกว้าง ทั้งนี้ นโยบายมาตรการของรัฐจัดทำขึ้นเพื่อปรับปรุงทางเท้าเดิม รวมถึงเพื่อลด

ผลกระทบต่อประชาชน เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Emese และ Petre (2016 อ้างถึงใน ธนา น้อยเรือน และคณะ, 2563: 1-12) ได้มีการทำการประเมินพฤติกรรมของคนเดินเท้าที่เมืองกียอร์ประเทศฮังการี เพื่อสำรวจและศึกษาการละเมิดกฎระเบียบข้อบังคับในการจราจรของผู้ขับขี่และคนเดินเท้าและเพิ่มความปลอดภัยของการใช้รถใช้ถนน พบว่าผู้ใช้รถจะกระทำผิดกฎหมายมากที่สุดที่ทางข้ามที่ไม่มีเกาะกลางถนน สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยการทำเกาะกลางถนนและติดตั้งสัญญาณไฟจราจร และพบว่าปัจจัยที่จะเพิ่มความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนนคือ คนเดินเท้า ผู้ใช้รถ และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เกาะกลางถนน และสัญญาณไฟจราจร วิธีการจัดการกับอัตราการเสียชีวิตได้ดีที่สุด คือการให้ความรู้แก่คนใช้รถใช้ถนนให้มีความรู้มากขึ้นและมีวินัยในการใช้รถใช้ถนนมากขึ้น ที่เมืองบังคาลอร์ รัฐกรณาฏกะ ประเทศอินเดียจากการอภิปรายข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมของโครงสร้างทางเดินเท้าทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยของผู้สัญจร และพฤติกรรมของผู้บริโภคส่วนใหญ่ ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการสัญจรทางเดินเท้า ซึ่งภาครัฐมีส่วนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา แต่เนื่องจากการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ จึงทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่เป็นเรื้อรังในสังคม

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยนี้ช่วยอธิบายให้เห็นว่า กรอบแนวคิดเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค ถือเป็นภาพสะท้อนสังคมในปัจจุบันให้เห็นว่า ปัญหานั้นเกิดจากพฤติกรรมของผู้สัญจรบริเวณทางเดินเท้าในพื้นที่นั้นๆเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของภาครัฐที่ไม่สม่ำเสมอ จึงทำให้เกิดปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไข แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนี้ ทำให้สภาพแวดล้อมในสังคมนั้นน่าอยู่ขึ้นและสามารถพัฒนาต่อได้ดี ก็ต่อเมื่อสังคมเกิดความร่วมมือกัน ทั้งจากภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และผู้ใช้ประโยชน์บนทางเดินเท้า เป็นหลัก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้าในพื้นที่เขตบางแค พ.ศ. 2566 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ภาครัฐควรมีการกำหนด นโยบายการป้องกัน และควบคุมปัญหาที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อเส้นทางการเดินทางเท้า อย่างชัดเจน
 - 1.2 ภาครัฐควรมีการศึกษาถึงผลกระทบต่อมาตรการที่ใช้เส้นทางการเดินทางเท้าพึงปฏิบัติ และควรมีการปรับแก้ หรือมีมาตรการที่จะสื่อสาร เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกกับผู้ใช้เส้นทางการเดินทางเท้า
 - 1.3 ภาครัฐ หรือผู้ประกอบการบริเวณนั้นๆ ควรมีการวางผังระยะเพื่อไม่ให้เกิดความสกปรกบริเวณเส้นทางการเดินทางเท้า
 - 1.4 ภาครัฐควรมีการตรวจสอบและปรับปรุงผังเมืองบริเวณเส้นทางการเดินทางเท้า
 - 1.5 ภาครัฐควรมีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่มาคอยตรวจอาจจะสัปดาห์ละครั้ง หรือ 2 ครั้งต่อเดือน

1.6 ภาครัฐควรมีการติดตั้ง CCTV ตลอดแนวทางเดินเท้า เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้ทาง และให้มีการตรวจจับสำหรับยานพาหนะที่ขับขึ้นทางเดินเท้า และมีบทลงโทษที่ชัดเจน มีการกวดขันอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับคอร์รัปชันในระบบราชการ การศึกษา และพฤติกรรมการใช้เส้นทางการเดินทางเท้า ในสร้างความเชื่อมั่นและความเป็นระเบียบวินัย

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านอื่นๆ ที่สามารถจะส่งผลต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาของทางเดินเท้า เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้นกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชัชชาติ สิทธิพันธุ์. (2565). **ทางเท้าเดิมโล่ง สะอาด เป็นระเบียบ**. [Online]. แหล่งที่มา: <https://www.chadchart.com/policy/62170d724e43cd8b4760bc5e/> สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2566
- ธนา น้อยเรือน พรวิชัย ตาจุมปา พันธศิริ สลิตแก้ว และภูมิพิชญ์ จันทร์เทพ. (2563). การศึกษาพฤติกรรมของคนเดินเท้าบริเวณทางข้ามที่มีสัญญาณไฟ กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. **การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 25**. 15-17 กรกฎาคม 2563. TRL37-1 – TRL37-12. Online Conference.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- นิรมล เสรีสกุล. (2562, 28 ตุลาคม). **ทางเท้าที่ดีสร้างชีวิตให้เมือง**. [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.ibikeiwalk.org/ข้อมูลความรู้/งานวิจัย/2019/10/28/ทางเท้าที่ดีสร้างชีวิต/> สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2567.
- ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง. (2566). **วันนี้รุ่งนี้และอนาคตกับอุปสรรคการเดินเท้าในกทม.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.ananda.co.th/blog/thegenc/ทางเดินเท้ากทม/> สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2566.
- Emese M., Petra S. (2016). Evaluation of human behaviour at pedestrian crossings. **Transportation Research Procedia**.14: 2121–2128.
- Vanat Putnark. (2563). **JANE JACOBS หญิงสาวผู้เปลี่ยนความหมายของเมืองที่ดีและก้าวเข้าสู่โลกพัฒนาการในยุคชายเป็นใหญ่**. [Online]. แหล่งที่มา: <https://citycracker.co/intangible-city/jane-jacobs/> สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2566.

